MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-18 ta' Mejju, 2007

Citazzjoni Numru. 281/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fl-4 ta' Settembru, 2006 li permezz tiegħu A esponiet bir-rispett:

1. Illi l-kontendenti kienu żżewġu fil-31 ta' Diċembru, 1983

u dan kif jidher fl-anness dokument ċertifikat tar-Reġistru Pubbliku markat Dok. "A";

2. Illi r-rikorrenti A għadha sal-lum miżżewġa lil żewġha B;

3. Illi l-intimat ilu żmien jonqos milli jagħti manteniment lil martu A, għalkemm għandu dħul konsiderevoli, waqt li l-intimata m'għandha mezz ta' għajxien;

4. Illi l-intimat għandu negozju ta' *undertaking* u għandu wkoll ġestjoni ta' *grocer* ġewwa Ħal-Luqa, mil-liema intrapriżi l-esponenti m'hijiex qed tieħu manteniment mill-intimat;

5. U peress illi l-attriċi rikorrenti ġiet awtorizzata tipproċedi f'din l-istanza in forza ta' digriet relattiv hawn anness u mmarkat bħala Dokument "B".

Jgħid l-istess konvenut prevja kwalsiasi dikjarazzjoni neċessarja u opportuna, għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex-

1. tikkundanna lill-konvenut intimata sabiex iħallas lill-attriċi rikorrenti, dik ir-retta alimentarja xierqa u adegwata illi tiġi ffissata minn din il-Qorti, skond il-mezzi tal-konvenut intimat u l-bżonnijiet ta' l-attriċi rikorrenti, pagabbli dan il-manteniment kull ġimgħa jew kull xahar kif tordna din il-Qorti jew jekk l-istess Qorti jidhrilha xieraq, tordna lill-konvenut intimat iħallas lill-attriċi rikorrenti minflok dak il-manteniment kollu jew parti minnu, somma globali li fil-fehma tal-Qorti tkun biżżejjed sabiex l-attriċi rikorrenti tkun finanzjarjament indipendenti jew anqas dipendenti fuq il-konvenut intimat;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut illi huwa minn issa nġunt in subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata ppreżentata fis-16 ta' Ottubru, 2006 li permezz tagħha B eċċepixxa bir-rispett;

1. Illi t-talba attriċi hija irrita u nulla stante l-fatt li l-attriċi ma kisbitx l-awtorizzazzjoni tal-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) sabiex tagħmel tali talba. Di fatti permezz ta' l-ittra numru 1266/05 tas-7 ta' Diċembru, 2005 l-attriċi bl-ebda stadju ma semmiet li hija riedet totjeni xi forma ta' manteniment mingħand l-esponenti.

Illi anke matul il-proċeduri ta' medjazzjoni tali talba għall-manteniment qatt ma ssemmiet.

Illi permezz tad-digriet ta' din l-Onorabbli Qorti numru 110/06 il-Qorti awtorizzat lill-attriċi tipproċedi b'kawża *ad hoc* ai termini ta' dak li talbet fl-ittra promotorja tagħha numru 1266/05 u ai termini tal-medjazzjoni, f'liema ittra u proċeduri qatt ma ssemmiet il-kwistjoni tal-manteniment.

Illi, għalhekk, l-esponenti jissottometti bir-rispett li l-attriċi trid terġa' tibda l-proċeduri mill-ġdid u formalment titlob li tingħata l-manteniment kemm fl-ittra promotorja u aktar u aktar fil-medjazzjoni. Il-fatt li hija naqset milli tagħmel dan tirrendi t-talba tagħha għall-manteniment bħala waħda nulla.

2. Illi, fit-tieni lok, il-kwistjonijiet kollha bejn il-konjuġi Borg sew saldati bis-sentenza mogħtija fil-kawżi fl-ismijiet: B vs A ċitazzjoni numru 885/88 FDP deċiża fit-30 ta' Ġunju, 1993 li fiha l-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili ddikjarat is-separazzjoni personali bejn il-konjuġi Borg, "*u dan minħabba raġunijiet imputabbli għall-konvenuta*" (cioe' A) u kwindi ddeċidiet illi "*il-konvenuta ddekadiet mid-dritt għall-manteniment mingħand żewġha*". Minn din id-deċiżjoni A ma ntavolat ebda appell, kif ser jiġi ppruvat waqt il-kawża.

Illi għalhekk id-deċiżjoni tat-30 ta' Ġunju, 1993 tikkostitwixxi stat ta' *res gudikata* bejn il-konjuġi u kwindi l-attriċi odjerna A iddekadiet mid-dritt għall-manteniment mingħand żewġha B u għalhekk, anke f'dan ir-rigward it-talba attriċi ma tistax tiġi milqugħa.

3. Illi tant l-attriċi A kienet aċċettat id-deċiżjoni tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tat-30 ta' Ġunju, 1993, illi fil-kawża fl-ismijiet: A vs B ċitazzjoni numru 2898/96 GV, li hija għamlet tliet snin wara d-deċiżjoni msemmija, hija lanqas biss talbet xi forma ta' manteniment. Di fatti dik il-kawża kienet tikkonċerna biss il-komunjoni tal-akkwisti. Din il-kawża l-attriċi A tilfitha wkoll u ġiet ikkonfermata wkoll mill-Appell permezz tas-sentenza tal-31 ta' Mejju, 2004.

4. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost, ir-rikors tal-attriċi huwa bbażat fuq fatti inveritieri w ineżistenti. In fatti m'humiex minnu illi:

(i) illi l-attriċi m'għandhiex mezz ta' għajxien kif allegat f'paragrafu 3. In fatti l-avukat sottoskritt iltaqa' mal-attriċi waqt li hija kienet qegħda taħsel dar tas-sorijiet fil-Gżira, għal-liema servizz l-attriċi żgur li tħallset. Dan is-servizz l-attriċi tirrendih fuq bażi regolari u minnu taqla' l-flus, barra li tirċievi
l-għajnuna legali mid-Dipartiment ikkonċernat; u

(ii) illi mhux minnu li l-esponenti jiġġestixxi *grocer* f'Ħal Luqa kif allegat f'paragrafu 4.

Illi, għalhekk, għar-raġunijiet fuq esposti, it-talba attriċi għandha tiġi respinta bl-ispejjeż kontra tagħha.

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri kemm-il darba jkun il-każ.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali u l-verbal tas-seduta tat-30 ta' Marzu, 2007 li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza fuq l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet tal-konvenut wara li l-Avukati trattaw dwarhom.

Ikkunsidrat;

Illi l-konvenut permezz ta' l-eċċezzjonijiet imsemmija qed jeċċepixxi li l-attriċi ma talbitx l-awtorizzazzjoni biex

tressaq it-talba in kwistjoni fl-ittra oriġinali tagħha li permezz tagħha bdiet dwar il-proċeduri kif ukoll li l-attriċi ġia' iddekadiet permezz ta' sentenza tal-Qorti mid-dritt tagħha għall-manteniment u allura l-kwisjoni dwar dan hija fi kliem ieħor *res judicata*.

Il-Qorti għal raġunijiet li jidhru ċari iktar 'il quddiem se tittratta l-ewwel il-kwistjoni mqajma l-aħħar u cioe' jekk it-talba attriċi għaddietx in ġudikat. L-iskop tal-prinċipju tar-*res judicata* hu evidenti u cioe' li l-leġislatur ħass li ma jistax ikun hemm stat ta' inċertezza indefinita fejn jidħlu kwistjonijiet ta' drittijiet akkwisiti wara proċess ġudizzjarju.

Il-ġurisprudenza tagħna hija għanja f'dan ir-rigward u per eżempju l-Qorti qed tiċċita l-kawża <u>Bugeja vs Azzopardi</u> deċiża
mill-Qorti tal-Appell fid-19 ta' Ġunju, 2001 li tiċċita diversi sentenzi oħra. Fost affarijiet oħra per eżempju l-Qorti qalet;

L-ebda disposizzjoni fil-liġi tagħna ma tagħti lok li titressaq ċitazzjoni sabiex sentenza li tkun għaddiet in ġudikat tiġi dikjarata nulla u bla effett u l-Qorti tieqaf hemm. Għalhekk din il-Qorti m'hijiex se tisma' il-provi dwar x'kienet il-proċedura segwita f'kawża li għaddiet in ġudikat u li fiha ma ġiex utilizzat ir-rimedju provdut mil-liġi sabiex tali sentenza tiġi attakkata.

Fil-kawża <u>Gerada vs Caruana</u> imsemmija mill-istess sentenza u li ġiet deċiża fl-1973 intqal;

L-effikaċja ġuridika u soċjali tal-ġudikat tirrikjedi li l-amministrazzjoni tal-ġustizzja da parti tal-Qorti tal-pajjiż ma tiġix imfixkla u intralċjata billi fi kwalunkwe żmien u bla ebda limiti l-parti li titlef kawża terġa' tqajjem kwistjonijiet rigward tagħha u terġa' tiftaħha.

Fil-ftuħ tat-trattat tiegħu dwar dan l-istitut, Laurent jiċċita awtur ieħor Pothier li jgħid "*L-autorita della cosa giudicata fa presumere vero e giusto tutto cio' che si contiene nella sentenza – res judicata pro veritate accipitur*."

Hu magħruf li r-rekwisiti biex l-eċċezzjoni tirnexxi huma tlieta u cioe' l-identita' tal-persuni, tat-talba u tal-oġġett – *eadem personae*, *eadem res, eadem causa petendi*. Għalhekk kull eżami dwar din l-eċċezzjoni għandha bżonn ta' indaġini ta' dawn it-tliet fatturi.

F'din il-kawża ma hemmx kwistjoni dwar l-identita' tal-partijiet. Il-kwistjonijiet l-oħra dejjem ikunu ftit iktar komplikati. F'dan il-każ il-kumplikazzjoni mhux tant jekk bejn il-partijiet din il-kwistjoni ġietx deċiża daqs kemm fl-ambitu tal-Qorti tal-Familja sentenza simili jfissirx dejjem res judicata. Dan għaliex hu konċess li manteniment (u anke per eżempju
kustodja u kura tat-tfal minuri) dejjem jiġu deċiżi *rebus sic standibus* għaliex hu magħruf li f'dan ir-rigward il-Qorti tista' tbiddel deċiżjoni tagħha jekk iċ-ċirkostanzi tal-każ ikunu jirrikjedu. Dan għaliex il-liġi stess tippermettih fejn speċjalment fejn jirrigwardja l-minuri l-Qorti ġustament ingħatat mil-leġislatur diskrezzjoni wiesgħa biex tiddeċiedi dejjem fl-aħjar interess tagħhom.

F'din il-kawża pero' il-kwistjoni inqalgħet billi fis-sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-30 ta' Ġunju, 1993 il-Qorti ppronunzjat is-separazzjoni bejn il-kontendenti u dan *għal raġunijiet imputabbli lill-konvenuta* (l-attriċi odjerna) u anke li l-istess *konvenuta ddekadiet mid-dritt għall-manteniment mingħand żewġha.* Il-konvenuta fil-fatt kienet ipproponiet kontro-talba li ġiet miċħuda fir-rigward tal-manteniment u allura hemm ukoll l-istess oġġett u l-istess talba.

Il-Qorti jidhrilha li ladarba l-attriċi ddekadiet mid-dritt ta' manteniment hija qatt ma tista' jerġa' jkollha dak id-dritt għaliex id-dekadenza ta' dritt hija xi ħaġa irreversibbli u dejjiema. Il-Qorti tħoss ukoll li jekk tħalli l-kawża titkompla u allura tħalli l-possibilta' li l-attriċi tingħata manteniment tkun qegħda neċċesarjament tiddikjara ineffikaċi dak li l-Qorti ddeċidiet dak in-nhar. Huwa veru illi *l-eċċezzjoni tar-res judicata għandha tiġi ammessa b'ħafna ċirkospezzjoni* (Gerada vs Caruana – Qorti tal-Appell – 7 ta' Marzu, 1958) iżda fl-istess ħin l-istess sentenza tgħid *xi drabi jiġri li d-deċiżjoni m'hijiex interament fil-parti dispositiva tagħha*

iżda anke fil-parti razzjonali tagħha meta fil-motivazzjoni tiġi definita u riżoluta l-vera kwistjoni b'mod li dik il-parti tkun il-presmessa loġika u neċessarja tad-dispositiv u allura dik il-parti tifforma ħaġa waħda mad-dispositiv, li kollha flimkien jiffurmaw il-ġudikat.

Kif ġia' ingħad għalhekk il-Qorti tħoss li l-eċċezzjoni msemmija hija effikaċi u jistħoqqilha tiġi milqugħa, ma hemmx allura għalfejn tiddeċiedi dwar l-ewwel eċċezzjoni.

Għaldaqstant il-Qorti tilqa' t-tieni eċċezzjoni tal-konvenut, u tiċħad it-talbiet attriċi.

L-ispejjeż jiġu sopportati mill-attriċi.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------